

Áhrif áfengis á eldra fólk

Áhrif á heilsu

Með aldrinum vinnur líkaminn hægar úr áfengi og áhrifin verða sterkari en áður, jafnvel af litlum skammti. Neysla áfengis getur ógnað heilsu eldra fólks. Aukin hætta er á slysum, sýkingum, geðrænum vandamálum, krabbameini og sjúkdómum í heila og hjarta. Áhætta kvenna er meiri en karla vegna ólíkra efnaskipta og minni vöðva. Þær verða því fyrir meiri áhrifum af sama magni en karlar.

Áfengi og lyf

Áfengi getur breytt áhrifum margra lyfja þannig að þau virki verr eða valdi skaðlegum aukaverkunum, jafnvel lífshættulegum. Algengar aukaverkanir eru:

- Aukin hætta á blæðingum
- Hættuleg lækkun á blóðþrýstingi
- Auknar líkur á byltum og óráði
- Minnstruflanir

Alls ekki má neyta áfengis með eftirtöldum lyfjum:

- Sterkum verkjalyfjum, kvíða- eða svefnlyfjum
- Blóðþynningarlyfjum

Á fylgiseðlum lyfja koma fram frekari áhrif áfengis á töku þeirra.

Varast ber að blanda saman drykkju áfengis og töku lyfja.

Áfengi og læknismeðferð

Áfengi hefur áhrif á mörg líffæri í líkamanum eins og heila, lifur, bris, hjarta- og æðakerfi og meltingarfæri. Með hækkandi aldri aukast líkur á ýmsum sjúkdómum sem geta gert neyslu áfengis áhættusamari. Áfengi getur truflað meðferð ýmissa sjúkdóma eins og:

- Dregið úr árangri meðferðar við sykursýki, háþrýstingi og þunglyndi
- Aukið einkenni sjúkdóma í lifur og hjarta

Auk þess getur áfengi skaðað félagstengsl, truflað svefn, minnkað almenn lífsgæði og stytta líftíma.

Neysla áfengis

Embætti landlæknis veitir meðal annars eftirtaldar ráðleggingar varðandi neyslu áfengis:

- Það eru engin þekkt viðmið um skaðlausa notkun áfengis
- Ekki er hægt að drekka áfengi til heilsubótar
- Eldra fólki er ráðlagt að forðast áfengi

Þessar ráðleggingar eru í samræmi við ráðleggingar Alþjóða-heilbrigðismálastofnunarinnar (WHO).

Til að fá frekari ráðleggingar eða aðstoð vegna áfengisneyslu er hægt að leita til:

- Lækna og hjúkrunarfræðinga á heilbrigðisstofnunum
- Félagsráðgjafa hjá heilbrigðisstofnunum og sveitarfélögum
- Göngudeildar SÁÁ

Frekari upplýsingar

[Vefsíða SÁÁ: SÁÁ – Samtök áhugafólks um áfengis- og vímuefnavandann](#)

[Embætti landlæknis](#)

AUDIT sjálfspróf

[AUDIT](#) (Alcohol Use Disorder Identification Test) var útbúið af Alþjóða-heilbrigðismálastofnuninni. Þetta skimunarpróf er ætlað til að finna fljótt þá sem drekka of mikið af áfengi án félagslegra vandamála en eiga á hættu að fá líkamlega fylgikvilla og eru að þróa með sér áfengissýki. Hægt er að fá 0-41 stig út úr þessu prófi. Átta stig eða fleiri benda til áfengisvanda og kalla á frekari greiningu. Eftir því sem stigin eru fleiri er vandinn meiri. Niðurstöður AUDIT-prófsins jafngilda ekki sjúkdómsgreiningu en geta gefið vísbendingar. Íslensk þýðing á vef SÁÁ er hér birt að fengnu leyfi.

Merktu við það svar sem þú telur eiga við hjá þér:

Hversu oft færð þú þér áfengan drykk ?

- Aldrei
- 1 sinni í mánuði eða sjaldnar
- 2–4 sinnum í mánuði
- 2–3 sinnum í viku
- 4 sinnum eða oftar í viku

Hversu marga drykki færð þú þér á venjulegum degi þegar þú drekkur?

- Engan
- 1–2
- 3–4
- 5–6
- 7–9
- 10 eða fleiri

Hversu oft færð þú þér meira en 6 drykki þegar þú neytir áfengis ?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hversu oft á síðastliðnu ári komst þú að því að þú gast ekki hætt að drekka þegar þú varst á annað borð byrjaður?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hversu oft á síðastliðnu ári gerðir þú ekki það sem venjulega er ætlast til af þér vegna drykkju ?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hversu oft á síðastliðnu ári hefur þú þurft að fá þér áfengi að morgni til að koma þér af stað eftir mikla drykkju?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hversu oft á síðastliðnu ári hefur þú fundið til eftirsjár eða sektarkenndar eftir drykkju?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hversu oft á síðastliðnu ári hefur þú ekki getað munað það sem gerðist kvöldið áður vegna þess að þú hafðir drukkið áfengi?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hefur þú eða einhver annar slasast eða meiðst vegna drykkju þinnar?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Hefur ættingi, vinur, læknir eða annar heilsugæslustarfsmaður haft áhyggjur af drykkju þinni eða stungið upp á því að þú minnkaðir eða hættir neyslu áfengis?

- Aldrei
- Sjaldnar en mánaðarlega
- Mánaðarlega
- Vikulega
- Daglega eða næstum daglega

Þetta fræðsluefni er gert fyrir sjúklinga Landspítala og aðstandendur þeirra og er byggt á bestu þekkingu við útgáfu þess. Tilgangur fræðsluefnisins er að styðja við faglega ráðgjöf heilbrigðisstarfsfólks Landspítala sem veitir nánari upplýsingar eftir þörfum. Efninu er ekki ætlað að koma í stað einstaklingsbundinna leiðbeininga heilbrigðisstarfsfólks.